

KONINKRIJK BELGIE

ROYAUME DE BELGIQUE

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 3 mei 2000 door de Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, bevoegd voor Tewerkstelling, Economie, Energie en Huisvesting, verzocht hem van advies te dienen over een voorontwerp van ordonnantie "met betrekking tot de gewestelijke garantie voor kredieten verstrekt aan bedrijven ingevolge dioxine-besmetting", heeft op 25 mei 2000 het volgende advies gegeven :

AVIS DU CONSEIL D'ETAT

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, compétent pour l'Emploi, l'Economie, l'Energie et le Logement, le 3 mai 2000, d'une demande d'avis sur un avant-projet d'ordonnance "concernant la garantie régionale aux crédits octroyés aux entreprises suite à la contamination par la dioxine", a donné le 25 mai 2000 l'avis suivant :

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

Het om advies voorgelegde voorontwerp van ordonnantie stelt de voorwaarden en de nadere regels vast volgens dewelke het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest kredieten kan waarborgen die door de kredietinstellingen zijn verleend aan ondernemingen die getroffen zijn door de dioxinecrisis die zich in 1999 heeft voorgedaan. De aldus door het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest te verlenen waarborg dient, luidens artikel 2, § 1, 2°, van het voorontwerp, betrekking te hebben op kredieten die bestemd zijn "om het bedrijfskapitaal van de kredietaanvrager te herstellen na de vermindering veroorzaakt ten gevolge van de financiële verliezen, in de loop van het eerste semester 1999, door de dioxinecrisis".

Zoals in de memorie van toelichting wordt verduidelijkt, beoogt de ontworpen regeling aan te sluiten bij een protocol dat op 6 oktober 1999 tussen de gewesten en de Belgische Vereniging van Banken werd gesloten en waarin het kader wordt geschetst waarbinnen de kredietinstellingen en de gewesten respectievelijk kredieten en een gewestwaarborg aan de getroffen ondernemingen kunnen toekennen.

De ontworpen regeling vervolledigt het geheel van steunmaatregelen waarin reeds door andere wetgevers is voorzien geworden ten aanzien van ondernemingen die door de dioxinecrisis werden getroffen.

.../...

Te denken valt daarbij aan de regelingen die zijn vervat in respectievelijk het decreet van het Waalse Gewest van 30 september 1999 "relatif à l'octroi d'une intervention du Fonds de garantie et d'une subvention-intérêt aux entreprises touchées par la crise de la dioxine de 1999", de wet van 3 december 1999 "betreffende steunmaatregelen ten gunste van landbouwbedrijven getroffen door de dioxine-crisis", het decreet van het Waalse Gewest van 24 maart 2000 "relatif à l'octroi d'une garantie de la Région à certaines entreprises touchées par la crise de la dioxine de 1999" en het decreet van het Vlaamse Gewest van 7 april 2000 "houdende een waarborgregeling voor de ondernemingen die zijn getroffen door de dioxinecrisis in 1999".

Zoals het laatstgenoemde decreet van 7 april 2000, bevat het om advies voorgelegde voorontwerp van ordonnantie uitsluitend een regeling van de gewestwaarborg van bepaalde kredieten en wordt niet voorzien in enige andere vergoedingsregeling ten gunste van de getroffen ondernemingen, zoals bijvoorbeeld wel het geval is in de voornoemde wet van 3 december 1999.

VOORAFGAANDE OPMERKINGEN

1. Artikel 3, § 2, 1°, van het voorontwerp bepaalt dat niet in aanmerking komen voor de gewestwaarborg "de landbouwondernemingen die genieten van een gewaarborgd krediet in toepassing van het protocol van 25 augustus 1999 gesloten tussen de Belgische Staat en de Belgische vereniging van banken".

.../...

Een dergelijke bepaling zou de indruk kunnen wekken dat sommige landbouwondernemingen alsnog onder de toepassing vallen van de ontworpen regeling, in zoverre zij niet een gewaarborgd krediet genieten met toepassing van het voornoemde protocol van 25 augustus 1999. Aldus begrepen zou die bepaling niet uitsluiten dat de waarborgregeling voor de landbouwondernemingen aan twee verschillende regelgevingen zou zijn onderworpen. Tevens zou ermee afbreuk kunnen worden gedaan aan de residuaire bevoegdheid die aan de federale wetgever inzake landbouw toekomt (1).

Teneinde iedere mogelijke onduidelijkheid te voorkomen omtrent de bevoegdheid van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest en - meteen - het toepassingsgebied van de ontworpen regeling, verdient het aanbeveling om artikel 3, § 2, 1°, van het voorontwerp, te vervangen door een bepaling waarin - in algemene zin - wordt gesteld dat van de regeling zijn uitgesloten de ondernemingen die behoren tot de landbouwsector in de betekenis die daaraan bevoegdheidsrechtelijk moet worden gegeven. Terwille van de duidelijkheid kan daarbij dan eventueel worden gespecificeerd dat het gaat om de "landbouwbedrijven", bedoeld in artikel 2, 2°, van de voormelde wet van 3 december 1999, en de ondernemingen die daarmee met toepassing van, onder meer, artikel 3, 1° en 2°, van dezelfde wet kunnen worden gelijkgesteld.

(1) De gewesten beschikken, wat het landbouwbeleid betreft, uitsluitend over de bevoegdheden die worden opgesomd in artikel 6, § 1, V, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, waaronder de bevoegdheid inzake "de aanvullende of suppletieve hulp aan landbouwbedrijven".

2. Het gegeven dat de ondernemingen die behoren tot de landbouwsector van de toepassing van de ontworpen regeling zouden zijn uitgesloten, staat er niet noodzakelijk aan in de weg dat de ontworpen maatregelen een weerslag kunnen hebben op het landbouwbeleid.

Om na te kunnen gaan of bepaalde aspecten van de ontworpen regeling niet een dergelijke weerslag op het landbouwbeleid vertonen, is een voldoende inzicht vereist in een geheel van feitelijke gegevens, waarover de Raad van State, afdeling wetgeving, niet beschikt. Mocht evenwel, de ontworpen regeling in één van haar onderdelen een weerslag hebben op het landbouwbeleid, dan dient alsnog het vormvoorschrift van artikel 6, § 3bis, 5°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, te worden nageleefd en dient er tussen de betrokken gewestregeringen en de federale overheid overleg te worden gepleegd over "de (betrokken) maatregelen die een weerslag hebben op het landbouwbeleid".

3. Naar het zeggen van de gemachtigde van de regering werd de ontworpen regeling niet bij de Europese Commissie aangemeld, aangezien de regeling samenhangt met het voornoemde protocol van 6 oktober 1999, en dit laatste overeenkomstig artikel 88, lid 3, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap aan de Commissie is meegedeeld.

Naar aanleiding van die mededeling kwam de Commissie op 8 december 1999 tot de conclusie dat de erin

.../...

vervatte regeling verenigbaar is met het bepaalde in artikel 87, lid 2, van het voormelde Verdrag.

Er mag derhalve van worden uitgegaan dat de regeling die is vervat in het om advies voorgelegde voorontwerp van ordonnantie niet hoefde te worden aangemeld bij de Europese Commissie, in zoverre inderdaad de samenhang tussen het protocol van 6 oktober 1999 en de ontworpen regeling van die aard kan worden geacht dat een afzonderlijke aanmelding van deze laatste overbodig is.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Algemene opmerkingen

1. Het voorontwerp strekt ertoe de gewestwaarborg te regelen voor kredieten verleend aan ondernemingen "ingevolge de dioxinebesmetting in 1999" (artikel 2, § 1, 1°). Terwille van een eenvormig, en derhalve beter herkenbaar en toegankelijk juridisch taalgebruik, zou het aanbeveling verdienen indien het voorontwerp, in aansluiting op de terminologie die wordt gebruikt in, onder meer, de reeds genoemde decreten van 30 september 1999 en 7 april 2000 en de wet van 3 december 1999, het zou hebben over de "ondernemingen die zijn getroffen door de dioxinecrisis".

2. Het voorontwerp zou moeten worden aangevuld met een aantal definities, op te nemen in een nieuw artikel 2. In de tekst van het voorontwerp komen immers een aantal termen

.../...

voor waarvan de precieze draagwijdte niet duidelijk is en waaromtrent het bezwaarlijk aan de regering kan worden overgelaten om ervan, zonder specifieke machtiging terzake, een nadere omschrijving te geven. Te denken valt in dat verband aan de begrippen "onderneming", "bedrijfskapitaal" en "hoofdactiviteit van de onderneming".

Ook zou het aanbeveling verdienen indien, naar analogie van artikel 2 van de wet van 3 december 1999, vooraf een aparte omschrijving zou worden gegeven van de begrippen "dioxinecrisis" en "protocol". Het definiëren van het begrip "dioxinecrisis" zou alvast tot gevolg hebben dat de weinig uniforme bewoordingen van het voorontwerp kunnen worden verholpen (zie in dat verband de verschillende terminologie, gebruikt in, onder meer, het opschrift, en in de artikelen 2, § 1, 1° en 2°, 3, § 1, 2°, en 12 van het voorontwerp).

3. Er wordt door het voorontwerp, minstens onrechtstreeks, een normatieve waarde toegekend aan het voormelde protocol van 6 oktober 1999, dat door de gewesten en de Belgische Vereniging van Banken werd gesloten (1). Het voorontwerp dient op bepaalde punten trouwens te worden gelezen in samenhang met het voormelde protocol. De tekst van dit protocol heeft evenwel niet het voorwerp uitgemaakt van enige bekendmaking, zodat noch de decreetgever, noch de rechtsonderhorigen er kennis kunnen van hebben.

(1) Zie het bepaalde in artikel 2, § 1, 1°, van het voorontwerp.

Zonder dat daarom beroep moet worden gedaan op de techniek van de bijlage bij een normatieve tekst, verdient het toch aanbeveling de Nederlandstalige en de Franstalige versie van de tekst van het protocol te voegen bij de documenten die samen met het voorontwerp van decreet bij de Raad van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest zullen worden ingediend.

4. Bij de bespreking van de strekking van het voorontwerp is er reeds op gewezen dat de stellers ervan beogen aan te sluiten op de tekst van het protocol dat op 6 oktober 1999 tussen de gewesten en de Belgische Vereniging van Banken werd gesloten. In dat verband moet worden opgemerkt dat die bedoeling merkelijk beter wordt gerealiseerd in de Franse tekst van het voorontwerp dan in de Nederlandse tekst ervan, aangezien in de laatstgenoemde tekst op diverse plaatsen wordt afgeweken van de tekst van het protocol, zonder dat daarvoor blijkbaar een reden bestaat.

Het verdient uiteraard aanbeveling dat, wanneer de stellers van het voorontwerp ervoor opteren aan te sluiten op de redactie van het voornoemde protocol, dat in de beide landstalen op een even consequente manier gebeurt. Bij de artikelsgewijze bespreking van het voorontwerp zullen diverse voorbeelden worden aangehaald waarbij, in tegenstelling tot wat het geval is in de Franse tekst, in de Nederlandse tekst van het voorontwerp van de redactie van het protocol wordt afgeweken.

.../...

Meer in het algemeen mag daarenboven worden opgemerkt dat de stellers van het voorontwerp er goed zouden aan doen de Nederlandse tekst ervan aan een taalkundige herziening te onderwerpen. Ook wat dat betreft, zullen bij de artikelsgewijze bespreking die volgt, bij wege van voorbeeld, een aantal taalkundige correcties worden gesuggereerd.

5. In de artikelen 8 en 10 van het voorontwerp wordt gerefereerd aan twee bijlagen. Deze bijlagen zijn evenwel niet gevoegd bij de tekst van het voorontwerp, zoals die om advies is voorgelegd.

Naar het zeggen van de gemachtigde van de regering zou het de bedoeling zijn dat in de betrokken bijlagen de ongewijzigde tekst zou worden weergegeven van de bijlagen bij het voornoemde protocol van 6 oktober 1999.

Het spreekt voor zich dat, wil voorkomen worden dat de ontworpen regeling deels ontoegankelijk en onbegrijpelijk wordt, de beoogde bijlagen van het protocol formeel tot bijlagen van het voorontwerp zullen moeten worden omgewerkt en aan dit laatste zullen moeten worden toegevoegd.

6. Het voorontwerp is ook op wetgevingstechnisch vlak voor verbetering vatbaar. Zonder terzake naar een exhaustieve opsomming van legistieke onvolkomenheden te streven, kunnen de volgende richtlijnen in herinnering worden gebracht :

.../...

- een normatieve tekst wordt ingedeeld in artikelen, waarvan enkel "Artikel 1." voluit wordt aangehaald; de volgende artikelen worden aangegeven als "Art. 2.", "Art. 3.", enzovoorts. De aanduiding van het artikel wordt niet afzonderlijk, boven de tekst van de bepaling, vermeld, doch deze laatste sluit onmiddellijk aan op die aanduiding;
- de indeling van een artikel van een normatieve tekst moet op een zo duidelijk mogelijke wijze gebeuren. Het gebruik van tekens, zoals in artikel 2, § 1, 10° en 11°, van het voorontwerp is, wat dat betreft, niet enkel ongewoon, doch ook onpraktisch, aangezien het latere verwijzingen bemoeilijkt. De betrokken tekens dienen dan ook te worden vervangen door a), b), enzovoorts;
- in een normatieve tekst vermijde men zinsneden als "dienen te" of "moeten", aangezien de verplichting al besloten ligt in de regelgeving als zodanig. Beter is het een meer directe stijl te gebruiken. Zo wordt in artikel 2, § 1, 1°, beter geschreven "het krediet wordt verstrekt door ..." in plaats van "het krediet dient te worden verstrekt door ..."; in artikel 2, § 1, 2°, schrijve men dan "het krediet is bestemd om ..." en niet "het krediet dient bestemd te zijn om ...".
- het gebruik van afkortingen dient uitzondering te blijven in een normatieve tekst. Men schrijve bijvoorbeeld telkens "frank" en "euro" in plaats van, respectievelijk, "BEF" en "EUR". Indien, in afwijking van wat legistiek hoort, toch wordt geopteerd voor het gebruik

.../...

van afkortingen, dient zulks uiteraard op een consequente wijze te gebeuren in de beide landstalen en niet zonder dat tevens de afgekorte term minstens één keer voluit wordt weergegeven in de normatieve tekst (zie in dat verband het gebruik van de afkorting "IDAC" in de Nederlandse tekst van artikel 8, § 2, tweede lid, 3°, van het voorontwerp);

- het gebruik van haakjes, zoals in bijvoorbeeld artikel 3, § 1, 5°, eerste lid, van het voorontwerp, valt af te raden;
- in de Nederlandse tekst moet het gebruik van verouderde of verkeerde uitdrukkingen als "onderhavige ordonnantie" (lees : "deze ordonnantie") of "voorzien in artikel ..." (lees : "bedoeld in artikel ...") achterwege worden gelaten;
- bij interne verwijzingen moet niet telkens melding worden gemaakt van de normatieve tekst waarin de verwijzing gebeurt. Zo moet, bijvoorbeeld, in de inleidende zin van de Nederlandse tekst van artikel 4 van het voorontwerp niet worden geschreven "artikel 2 van deze ordonnantie", doch kan worden verstaan met de woorden "artikel 2".

.../...

Bijzondere opmerkingen

Opschrift

In plaats van de term "gewestelijke garantie" zou, in de Nederlandse tekst van het voorontwerp, beter de juridisch meer accurate term "gewestwaarborg" worden gebruikt.

Mede rekening houdend met de algemene opmerking onder 1, zou het opschrift van het voorontwerp - naar analogie van het opschrift van de reeds in dit advies vermelde decreten van het Waalse en het Vlaamse Gewest -, kunnen luiden als volgt :

"Voorontwerp van ordonnantie houdende een waarborgregeling voor ondernemingen die zijn getroffen door de dioxinecrisis in 1999".

Artikel 1

In de Nederlandse tekst van artikel 1 moet worden geschreven : "Deze ordonnantie regelt een aangelegenheid als bedoeld bij ...".

Artikel 2

1. Het opschrift van hoofdstuk II, dat aan artikel 2 van het voorontwerp voorafgaat, dient te worden aangepast als volgt : "Kredieten en ondernemingen die voor de gewestwaarborg in aanmerking komen".

.../...

2. Artikel 2 van het voorontwerp vangt aan met een opsomming van de kredieten waarvoor de gewestwaarborg kan worden verleend. In het voorontwerp zou echter voorafgaandelijk het principe moeten worden vermeld van de toekenning van die waarborg.

3. In overeenstemming met de terminologie die wordt gebruikt in artikel 1 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen, dient in de Nederlandse tekst van artikel 2, § 1, inleidende zin, en in nog andere bepalingen van het voorontwerp, telkens te worden geschreven "Brusselse Hoofdstedelijk Gewest" in plaats van "Brussels Hoofdstedelijk Gewest".

4. Uit de redactie van de inleidende zin van artikel 2, § 1, van het voorontwerp, lijkt te moeten worden afgeleid dat het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest geen enkele discretionaire bevoegdheid meer heeft bij het verlenen van de waarborg, eenmaal aan de desbetreffende voorwaarden is voldaan.

Artikel 4, 2°, van het voorontwerp, duidt er evenwel op dat het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest niet meer kredieten kan waarborgen dan voor een totaalbedrag van één miljard frank.

Indien het derhalve de bedoeling is van de stellers van het voorontwerp om het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest

.../...

ertoe te verplichten de waarborg te verlenen aan ondernemingen die aan alle voorwaarden terzake voldoen, mits het in artikel 4, 2°, van het voorontwerp bedoelde totaalbedrag van gewaarborgde kredieten niet is overschreden, wordt - terwille van de duidelijkheid -, in artikel 2, § 1, inleidende zin, beter geschreven : "Onder voorbehoud van de toepassing van artikel 4, 2°, verleent het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest zijn waarborg ...".

Is het daarentegen de bedoeling om het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest er vrij te laten over oordelen of en aan welke ondernemingen, die aan de in het voorontwerp beschreven voorwaarden voldoen, een gewestwaarborg wordt verleend, wordt beter geschreven : "Het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest kan zijn waarborg ... verlenen ..." (1).

5. In artikel 2, § 1, 1°, worden kredietinstellingen beoogd die het betrokken protocol "schriftelijk (hebben) onderschreven". Beter ware het om in de Nederlandse tekst terzake aan te sluiten op de redactie van het protocol van 6 oktober 1999 en te refereren aan de kredietinstellingen die "schriftelijk (zijn) toegetreden" tot het protocol.

(1) In dat geval rijst evenwel de vraag naar de criteria die het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest zal hanteren om te bepalen welke van de betrokken ondernemingen voor de waarborg in aanmerking komen en ten belope van welke kredieten die waarborg per onderneming zal worden verleend.

6. De stellers van het voorontwerp dienen te overwegen om artikel 2, § 1, 2°, op redactioneel vlak, nauwer af te stemmen op de overeenkomstige bepaling van het meermaals genoemde protocol. Dat zou inhouden dat in artikel 2, § 1, 2°, wordt geschreven :

"2° het krediet is bestemd voor de wedersamenstelling van het bedrijfskapitaal dat is verminderd ingevolge de dioxinecrisis die zich tijdens de eerste helft van het jaar 1999 heeft voorgedaan" (1).

7. Luidens artikel 2, 3°, van het protocol van 6 oktober 1999 mag het krediet niet dienen voor de herfinanciering van uitstaande kredieten van de betrokken deelnemende kredietinstelling, onverminderd hetgeen is bepaald in artikel 7 van het protocol. Artikel 2, § 1, 3°, van het voorontwerp bepaalt evenwel het tegendeel en is derhalve in strijd met het protocol.

Uit de door de gemachtigde van de regering verstrekte toelichting valt af te leiden dat het niet de bedoeling is om terzake af te wijken van het protocol. Het verdient derhalve aanbeveling om de redactie van artikel 2, § 1, 3°, van het voorontwerp, aan te passen met inachtneming van het bepaalde in artikel 2, 3°, van het protocol.

(1) Indien wordt ingegaan op de in het advies gedane suggestie om het begrip "dioxinecrisis" te definiëren, zal uiteraard de voorgestelde redactie van artikel 2, § 1, 2°, van het voorontwerp, kunnen worden vereenvoudigd.

Wat de interne verwijzingen betreft die in artikel 2, § 1, 3°, van het voorontwerp voorkomen, dient men er hoe dan ook op toe te zien dat deze op een vormelijk-correcte manier gebeuren en dat bijvoorbeeld wordt geschreven "bedoeld onder 1°" in plaats van "bedoeld onder punt 1".

8. In overeenstemming met de in het protocol gebruikte terminologie, schrijve men in de Nederlandse tekst in artikel 2, § 1, 4°, van het voorontwerp "omzetverlies" en "omzet" of "omzetcijfer" in plaats van, respectievelijk, "verlies van het zakencijfer" en "zakencijfers". Ook in de overige bepalingen van het voorontwerp gebruike men dan dezelfde terminologie.

Voorts moet in de Nederlandse tekst van artikel 2, § 1, 4°, uiteraard worden geschreven "... berekend tussen 1 juni en 30 september 1998".

Beter ware het evenwel indien, ook wat de redactie van artikel 2, § 1, 4°, van het voorontwerp betreft, zou worden aangesloten op die van artikel 2, 4°, van het protocol.

9.1. Rekening houdend met het bepaalde in artikel 6, § 1, 1°, van het protocol, redigere men de tekst die aansluit op de inleidende zin van artikel 2, § 1, 11°, van het voorontwerp, en die artikel 2, § 1, 11°, a), dient te worden, als volgt :

.../...

"de verplichting voor de kredietnemer om, indien de exploitatiezetel verplaatst wordt buiten het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest, om de overname van de waarborg door het andere gewest te verzoeken, met behoud van de lopende gewestwaarborg gedurende de periode die noodzakelijk is voor de formele overname van de waarborg door het andere gewest;".

9.2. In het tekstvoorstel werden, onder meer, de woorden "verkrijger van het krediet" vervangen door de juridisch meer geëigende term "kredietnemer". In dat verband valt trouwens op te merken dat in diverse bepalingen van het voorontwerp in de Nederlandse tekst een weinig eenvormige terminologie wordt gebruikt. Zo wordt in artikel 2, § 1, 11°, gewaagd van "de verkrijger van het krediet", terwijl artikel 7, § 1, 2°, het heeft over "de kredietontvanger". In de Franse tekst wordt telkens geschreven "le bénéficiaire du crédit". Door stelselmatig de term "kredietnemer" te gebruiken in het voorontwerp, zal ook in de Nederlandse tekst een grotere uniformiteit worden tot stand gebracht.

Artikel 3

1.1. Terwille van de overzichtelijkheid kan worden overwogen om voor de opsomming in artikel 3, § 1, eerste lid, 1°, van het voorontwerp, een indeling in a), b), c), enzovoorts, te gebruiken.

.../...

1.2. In de Nederlandse tekst van artikel 3, § 1, eerste lid, 1°, dienen de woorden "handelsvennootschap die de vorm heeft aangenomen van een handelsvennootschap" te worden vervangen door de woorden "vennootschap die de vorm heeft aangenomen van een handelsvennootschap".

2. In aansluiting op de redactie van artikel 1, 2°, van het protocol, late men artikel 3, § 1, eerste lid, 2°, in de Nederlandse tekst aanvangen als volgt :

"2° als hoofdactiviteit uitsluitend of hoofdzakelijk de productie, de verwerking, het vervoer of de handel in voedingsproducten of diervoeder hebben, die tijdens de eerste zes maanden van 1999 door dioxine zijn aangetast; deze voorwaarde ...;".

Op het einde van de Nederlandse tekst van hetzelfde 2° moeten de woorden "..., afkomstig is van één dezer activiteiten;" worden vervangen door de woorden "..., betrekking heeft op één of meer van deze activiteiten;".

3.1. In de Nederlandse tekst van artikel 3, § 1, eerste lid, 3°, moet, na het eerste streepje - dat onderverdeling a) dient te worden -, het woord "faling" worden vervangen door het woord "faillissement".

3.2. Het begrip "belangrijke betalingsachterstallen", in de tekst na het tweede streepje van artikel 3, § 1,

.../...

eerste lid, 3°, zou, terwille van de rechtszekerheid, nader moeten worden omschreven.

3.3. In artikel 3, § 1, eerste lid, 3°, is er, in de tekst na het tweede streepje, een gebrek aan overeenstemming tussen de Nederlandse ("bijdragen") en de Franse versie ("rémunérations"). Gelet op de term die terzake in het protocol wordt gebruikt, lijkt in de Nederlandse tekst het woord "bijdragen" te moeten worden vervangen door het woord "bezoldigingen".

4.1. Op het einde van de Nederlandse tekst van de inleidende zin van artikel 3, § 1, eerste lid, 4°, moet worden geschreven : "... produceert, verwerkt, vervoert of verhandelt en dat : ...".

4.2. De streepjes in artikel 3, § 1, eerste lid, 4°, moeten worden vervangen door "a)" en "b)". De interne verwijzing die voorkomt op het einde van de tekst na het tweede streepje moet dan luiden "... bedoeld in a)", in plaats van "... bedoeld in het vorige streepje".

4.3. Na het eerste streepje van artikel 3, § 1, eerste lid, 4° (lees : "artikel 3, § 1, eerste lid, 4°, a)) is er een gebrek aan overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst. In de Nederlandse tekst wordt immers geschreven "... maatregelen van de Belgische of communautaire overheid", terwijl de Franse tekst het heeft over "... mesures gouvernementales belges ou communautaires".

.../...

Het lijkt aanbeveling te verdienen om terzake in zowel de Nederlandse, als de Franse tekst een ruime omschrijving te hanteren. Daartoe kan dan worden geschreven : "..., het voorwerp zijn geweest hetzij van nationale maatregelen, hetzij van maatregelen die zijn genomen door de Europese Gemeenschap, die erop gericht zijn ...".

5. In de Nederlandse tekst van artikel 3, § 1, eerste lid, 5°, moet worden geschreven "..., hetzij een verlies van minstens 25% over twee maanden ..." (1).

6. Men late het tweede lid van artikel 3, § 1, van het voorontwerp aanvangen als volgt : "Het in het eerste lid, 4°, bedoelde omzetverlies wordt slechts in aanmerking genomen indien het redelijkerwijze niet ...".

7. Wat artikel 3, § 2, 1°, van het voorontwerp betreft, volstaat het te verwijzen naar de voorafgaande opmerkingen onder 1.

Wat artikel 3, § 2, 2°, van het voorontwerp betreft, moet worden opgemerkt dat deze bepaling erop neerkomt dat ondernemingen van de gewestwaarborg worden

(1) In de Nederlandse tekst van artikel 3, § 1, eerste lid, 5°, eerste lid, van het voorontwerp schrijve men telkens "over" een bepaalde periode in plaats van nu eens "over", dan weer "gedurende" een bepaalde periode.

uitgesloten, zonder reeds veroordeeld te zijn. Rekening houdend met de klassieke beginselen van de rechtsstaat en met het beginsel van het vermoeden van onschuld, rijst de vraag of de stellers van het voorontwerp er niet beter aan doen te bepalen dat de toepassing van de ontworpen waarborgregeling wordt opgeschort ten aanzien van de in artikel 3, § 2, 2°, bedoelde ondernemingen.

Vraag is daarenboven of het aangewezen is om in artikel 3, § 2, 2°, tevens melding te maken van de "civielrechtelijke vorderingen", aangezien het loutere feit van het instellen van dergelijke vorderingen volstaat om de betrokken onderneming van de toepassing van de ontworpen regeling uit te sluiten en het niet ondenkbaar is dat vorderingen enkel met dat doel zouden worden ingesteld.

Artikel 4

1. Op het einde van de Nederlandse tekst van de inleidende zin van artikel 4 schrijve men : "... , dat voldoet aan de voorwaarden, vermeld in artikel 2, en in zoverre : ..." (1).

(1) In het tekstvoorstel wordt uitgegaan van de nummering van de artikelen van het voorontwerp, zoals het om advies is voorgelegd. Indien evenwel zou worden ingegaan op de suggestie tot aanvulling van het voorontwerp met een aantal definities, zou zulks gevolgen kunnen hebben voor de nummering van de artikelen van het voorontwerp, waarmee dan uiteraard rekening moet worden gehouden bij de interne verwijzingen.

2. Op het einde van de Nederlandse tekst van artikel 4, 2°, wordt beter geschreven : "... één miljard frank niet overschrijdt" in plaats van "... het miljard BEF niet overschrijdt".

Artikel 7

Terwille van de duidelijkheid en de rechtszekerheid zou de redactie van artikel 7, §§ 1 tot 3, van het voorontwerp, beter moeten worden afgestemd op die van, respectievelijk, de artikelen 13 en 14 van het protocol, temeer daar de hypothesen, waarvan in artikel 7 van het voorontwerp wordt uitgegaan, dezelfde zijn als die bedoeld in de desbetreffende artikelen van het protocol.

Artikel 8

1. In de Nederlandse tekst van artikel 8, § 1, moet worden geschreven : "... die, met inachtneming van de vormvereisten bepaald in § 2, en ...".

2. Artikel 8, § 2, eerste lid, wordt beter geredigeerd als volgt :

"De kredietaanvraag bevat een verslag dat is opgesteld overeenkomstig het model, opgenomen in bijlage 1 van deze ordonnantie. Dat verslag bevat een attest dat wordt gestaafd door verantwoordingsstukken, waaruit blijkt

.../...

dat de onderneming die om het krediet verzoekt, voldoet aan de voorwaarden, vermeld in artikel 3, en waarin het overeenkomstig dat artikel berekende omzetverlies wordt aangegeven".

3. In artikel 8, § 2, tweede lid, 2°, is er een gebrek aan overeenstemming tussen de Nederlandse ("... ingeschreven op het tableau van het Instituut ...") en de Franse tekst ("..., inscrit au tableau des experts-comptables externes de l'Institut ...").

Tevens moet erover worden gewaakt dat het betrokken Instituut met zijn actuele benaming wordt vermeld. In de Nederlandse tekst is dat niet "Instituut van Accountants en Fiscaal Adviseurs", doch wel "Instituut van Accountants en Belastingconsulenten".

4. In artikel 8, § 2, tweede lid, 3°, stemmen de woorden "boekhouder-fiscalist", in de Nederlandse tekst, niet overeen met de woorden "comptable-fiscaliste agréé", in de Franse tekst.

5. Artikel 8, § 3, dient als volgt aan te vangen :

"De kredietaanvraag bevat een verklaring waarbij de onderneming bevestigt dat zij niet een krediet geniet met toepassing van ...".

.../...

6.1. Men late artikel 8, § 5, aanvangen als volgt :

"De ondernemingen die verschillende exploitatiezetels hebben, verklaren, ongeacht deze gevestigd zijn in hetzelfde gewest, in België of in het buitenland, in hun kredietaanvragen en -overeenkomsten dat zij, buiten ..." (1).

6.2. Op het einde van artikel 8, § 5, zouden de Nederlandse en de Franse tekst nauwer op elkaar moeten aansluiten. De woorden "en vue de ou de manière à faire entrer l'un de ces sièges dans les conditions d'application de la présente ordonnance" en "pour lequel ce siège serait éligible", in de Franse tekst, worden als zodanig niet weergegeven in de Nederlandse tekst.

Artikel 10

1. Op het einde van de inleidende zin van artikel 10 schrijven men : "... , samengesteld met toepassing van artikel 11. Dit dossier bestaat uit : ...".

2. In artikel 10, 1°, dient in de Nederlandse tekst te worden geschreven :

(1) In het tekstvoorstel wordt de juridisch meer accurate term "kredietovereenkomsten" gebruikt in plaats van de term "leningsovereenkomsten". Ook in de overige bepalingen van het voorontwerp wordt telkens beter van "kredietovereenkomst" gewaagd.

"1° een onderzoeksfiche, opgesteld overeenkomstig het model dat is opgenomen in bijlage 2 van deze ordonnantie;".

3. Men redigere de Nederlandse tekst van artikel 10, 3°, als volgt :

"3° een door de betrokken kredietinstelling eensluidend verklaard afschrift van het verslag, bedoeld in artikel 8, § 2;".

4. Het is niet duidelijk waarop de woorden "onder ede", in artikel 10, 4°, precies betrekking hebben, noch hoe die woorden concreet invulling dienen te krijgen.

Voorts moeten, in hetzelfde 4°, in de Nederlandse tekst de woorden "de exploitatiezetel in kwestie" worden vervangen door de woorden "de betrokken exploitatiezetel", dient het woord "getransformeerde" te worden vervangen door het woord "verwerkte" en dient op het einde van de bepaling te worden geschreven "... in het omzetcijfer dat door deze exploitatiezetel in de loop van het jaar 1998 is gerealiseerd".

.../...

Artikel 11

1. In de Nederlandse tekst van artikel 11, eerste lid, moeten de woorden "wordt georganiseerd" worden vervangen door de woorden "worden bepaald".

2.1. Rekening houdend met de wijze waarop, in de Nederlandse tekst, de inleidende zin van artikel 11, tweede lid, is geredigeerd, dient in de diverse onderdelen van de in dat lid vervatte opsomming te worden geschreven "te evalueren", "uitspraak te doen", "mededeling te doen" en "de naleving te controleren", in plaats van, respectievelijk, "evalueren", "uitspraak doen", "mededeling doen" en "de naleving controleren".

2.2. In de Nederlandse tekst van artikel 11, tweede lid, 1°, schrijve men :

"1° op basis van het dossier dat hem, met toepassing van artikel 10, wordt meegedeeld, het omzetverlies te evalueren dat de onderneming heeft geleden;"

2.3. De impliciet positieve beslissingen, waarop in artikel 11, tweede lid, 2°, wordt gedoeld, kunnen uiteraard niet tot gevolg hebben dat het "totaalbedrag", bedoeld in artikel 4, 2°, van het voorontwerp, zou worden overschreden.

2.4. Waar in de Nederlandse tekst van artikel 11, tweede lid, 2°, een termijn van "14 werkdagen" wordt vermeld,

.../...

refereert de Franse tekst aan een termijn van "15 jours ouvrables". Die discordantie moet worden verholpen.

2.5. Het verschil in punctuatie tussen de Nederlandse en de Franse tekst van artikel 11, tweede lid, 3°, moet worden weggewerkt. Waar in de Nederlandse tekst wordt geschreven "... , zal deze mededeling dagelijks gebeuren tot op het ogenblik dat de limiet is bereikt.", kan in de Franse tekst worden gelezen "... , ce rapport se fait quotidienne-ment; dès le jour où ce seuil est atteint, les demandes de garantie ...".

Artikel 12

Men late de Nederlandse tekst van artikel 12 aanvangen als volgt :

"De Brusselse Hoofdstedelijke Regering wijst twee leden aan die zitting hebben in het opvolgingscomité, bedoeld in artikel 20 van het protocol" (1).

(1) In het tekstvoorstel is ervan uitgegaan dat de suggestie wordt gevolgd tot omschrijving van de term "protocol", vooraan in de tekst van het voorontwerp. Wordt op die suggestie niet ingegaan, dan dient uiteraard de datum van het betrokken protocol ook in de Nederlandse tekst van artikel 12 correct te worden vermeld.

Artikel 13

1. Artikel 13 maakt, samen met artikel 14, deel uit van hoofdstuk V en niet van hoofdstuk IV van het voorontwerp, zoals verkeerdelijk wordt vermeld in het opschrift dat aan artikel 13 voorafgaat.

De artikelen 15 en 16 vormen samen hoofdstuk VI, en niet hoofdstuk V, zoals ten onrechte wordt vermeld in het opschrift dat aan artikel 15 voorafgaat.

2. In de Nederlandse tekst van artikel 13, eerste lid, schrijve men : "... tot een controle van de boekhouding, het beheer en de toestand van de ondernemingen waaraan het zijn waarborg heeft toegekend ...".

3.1. In zoverre het bepaalde in artikel 13, tweede lid, inhoudt dat de betrokken aangestelden vrije toegang dient te worden gegeven in bewoonde lokalen, moet worden opgemerkt dat het recht op eerbiediging van de woning wordt gewaarborgd door artikel 8 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, artikel 17 van het Internationaal Verdrag inzake burgerlijke en politieke rechten, en artikel 15 van de Grondwet.

Het verlenen van een onbeperkte toegang tot bewoonde lokalen kan moeilijk met de voornoemde bepalingen verenigbaar worden geacht, zonder dat in een minimale

.../...

waarborg wordt voorzien ten aanzien van mogelijke misbruiken door de personen die het recht van toegang genieten (1). Een dergelijke waarborg zou er kunnen in bestaan dat de toegang tot bewoonde lokalen enkel mogelijk wordt gemaakt mits voorafgaandelijke toelating van de rechter in de politierechtbank.

3.2. Er is een gebrek aan overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst van artikel 13, tweede lid, in fine. Waar in de Nederlandse tekst wordt geschreven "... met betrekking tot de naleving van de voorwaarden en de toepassing van de huidige ordonnantie", kan immers in de Franse tekst worden gelezen "... à propos du respect des conditions d'application de la présente ordonnance". Deze discordantie dient te worden weggewerkt.

Artikel 14

In de Franse tekst van artikel 14 zijn de woorden "dans leur comptabilité," overbodig.

(1) Deze vaststelling wint aan relevantie in het licht van de rechtspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens, waarin wordt uitgegaan van een ruime interpretatie van het begrip "woning", dat wordt geacht mede te slaan op beroeps- en bedrijfslokalen (E.H.R.M., 16 december 1992, Niemietz, Publ.Cour, reeks A, vol. 251-B; E.H.R.M., 25 februari 1993, Funke, Crémieux en Miaïlhe, Publ.Cour, reeks A, vol. 256-A). Omtrent die rechtspraak, zie o.m. YERNAULT, D., Les pouvoirs d'investigation de l'administration face à la délinquance économique: les locaux professionnels et l'article 8 de la Convention européenne, Rev.trim.D.H., 1994, 117-135.

Artikel 15

Gelet op het bepaalde in artikel 8 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen, dient de uitvoeringsbepaling van artikel 15 uit het voorontwerp van ordonnantie te worden weggelaten (1).

Artikel 16

Men redigere artikel 16 - dat, in het licht van de opmerking bij artikel 15, moet worden vernummerd - in de Nederlandse tekst als volgt :

"Deze ordonnantie treedt in werking de dag waarop ze in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt".

(1) Het opschrift van hoofdstuk VI dient derhalve te luiden als volgt : "Hoofdstuk VI. Slotbepaling".

PORTEE DE L'AVANT-PROJET

L'avant-projet d'ordonnance soumis pour avis fixe les conditions et les modalités suivant lesquelles la Région de Bruxelles-Capitale peut garantir des crédits accordés par des établissements de crédit à des entreprises touchées par la crise de la dioxine survenue en 1999. La garantie ainsi accordée par la Région de Bruxelles-Capitale doit, aux termes de l'article 2, § 1er, 2°, de l'avant-projet, porter sur des crédits destinés "à reconstituer le fonds de roulement du demandeur de crédit, à la suite de la diminution subie aux pertes financières générées, au cours du premier semestre de l'année 1999, par la crise de la dioxine".

Comme le précise l'exposé des motifs, les dispositions de l'avant-projet s'inscrivent dans le prolongement d'un protocole conclu le 6 octobre 1999 entre les régions et l'Association belge des banques et définissant le cadre dans lequel les établissements de crédit et les régions peuvent respectivement accorder des crédits et une garantie régionale aux entreprises concernées.

Les dispositions en projet complètent l'ensemble des mesures d'aide déjà prévues par d'autres législateurs à l'égard des entreprises touchées par la crise de la dioxine.

Il s'agit en l'espèce des dispositions énoncées respectivement dans le décret de la Région wallonne du 30 septembre 1999 relatif à l'octroi d'une intervention du Fonds de garantie et d'une subvention-intérêt aux entreprises touchées par la crise de la dioxine de 1999, dans la

.../...

loi du 3 décembre 1999 relative à des mesures d'aide en faveur d'entreprises agricoles touchées par la crise de la dioxine, dans le décret de la Région wallonne du 24 mars 2000 relatif à l'octroi d'une garantie de la Région à certaines entreprises touchées par la crise de la dioxine de 1999 et dans le décret de la Région flamande du 7 avril 2000 "houdende een waarborgregeling voor de ondernemingen die zijn getroffen door de dioxinecrisis in 1999".

A l'instar du décret du 7 avril 2000 précité, l'avant-projet d'ordonnance soumis pour avis comporte uniquement des dispositions concernant la garantie régionale de certains crédits et ne prévoit aucun autre régime d'indemnité en faveur des entreprises touchées, comme le fait par exemple la loi du 3 décembre 1999 susvisée.

OBSERVATIONS PRELIMINAIRES

1. L'article 3, § 2, 1°, de l'avant-projet dispose que "les entreprises agricoles qui bénéficient d'un crédit garanti en application du protocole conclu le 25 août 1999 entre l'Etat belge et l'Association belge des banques" n'entrent pas en ligne de compte pour l'obtention de la garantie régionale.

Telle qu'elle est rédigée, cette disposition pourrait donner l'impression que certaines entreprises agricoles tombent encore sous le coup des dispositions en projet, dans la mesure où elles ne bénéficient pas d'un crédit garanti en application du protocole du 25 août 1999 susvisé. Ainsi interprétée, cette disposition n'exclurait

.../...

pas que le régime de garantie des entreprises agricoles soit soumis à deux législations différentes. Cette disposition pourrait également porter atteinte à la compétence résiduelle qui appartient au législateur fédéral en matière d'agriculture (1).

Afin de prévenir toute ambiguïté possible quant à la compétence de la Région de Bruxelles-Capitale et - partant - au champ d'application du régime en projet, il est recommandé de remplacer l'article 3, § 2, 1°, de l'avant-projet par une disposition portant - de façon générale - que les entreprises relevant du secteur agricole au sens qui doit y être donné sur le plan de la répartition des compétences, sont exclues du régime. Par souci de clarté, il pourrait en outre être éventuellement spécifié qu'il s'agit des "entreprises agricoles" visées à l'article 2, 2°, de la loi du 3 décembre 1999 susvisée et des entreprises qui peuvent y être assimilées en application, notamment, de l'article 3, 1° et 2°, de la même loi.

2. La circonstance que les entreprises qui font partie du secteur agricole, seraient exclues de l'application du régime en projet, n'empêche pas nécessairement que les mesures en projet puissent avoir un impact sur la politique agricole.

(1) En ce qui concerne la politique agricole, les régions ne peuvent exercer que les compétences énumérées à l'article 6, § 1er, V, de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles, notamment la compétence relative aux "aides complémentaires ou supplétives aux entreprises agricoles".

Pour pouvoir vérifier si certains aspects du régime en projet n'ont pas un tel impact sur la politique agricole, il convient d'avoir une vision suffisante d'un ensemble d'éléments de fait dont ne dispose pas le Conseil d'Etat, section de législation. Toutefois, si l'un des éléments du régime en projet devait avoir un impact sur la politique agricole, il conviendrait alors d'observer la formalité de l'article 6, § 3bis, 5°, de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles et d'organiser entre les gouvernements régionaux et l'autorité fédérale une concertation à propos des "mesures (concernées) qui ont une incidence sur la politique agricole".

3. Selon le délégué du gouvernement, le régime en projet n'a pas été notifié à la Commission européenne, étant donné qu'il est connexe au protocole du 6 octobre 1999 précité et que ce dernier a été communiqué à ladite Commission conformément à l'article 88, paragraphe 3, du Traité instituant la Communauté européenne.

A la suite de cette communication, la Commission a conclu le 8 décembre 1999 que le régime y figurant était compatible avec les dispositions de l'article 87, paragraphe 2, du Traité précité.

On peut dès lors considérer que le régime prévu dans l'avant-projet d'ordonnance soumis pour avis ne devait pas être notifié à la Commission européenne, dans la mesure où le rapport entre le protocole du 6 octobre 1999 et le régime en projet peut en effet être censé tel qu'une notification distincte de ce dernier est superflue.

.../...

EXAMEN DU TEXTE

Observations générales

1. L'avant-projet vise à régler la garantie régionale pour des crédits accordés à des entreprises "suite à la contamination par la dioxine en 1999" (article 2, § 1er, 1°). Dans un souci d'uniformité de la langue juridique, propice à la transparence et à l'accessibilité, il serait indiqué que, dans le prolongement de la terminologie utilisée, notamment, dans les décrets des 30 septembre 1999 et 7 avril 2000 précités ainsi que dans la loi du 3 décembre 1999, l'avant-projet fasse état des "entreprises touchées par la crise de la dioxine".

2. L'avant-projet devrait être complété par un certain nombre de définitions, à incorporer dans un article 2 nouveau. Le texte de l'avant-projet comprend en effet certains termes dont la portée exacte n'est pas claire et dont une définition plus précise peut difficilement être laissée au gouvernement sans habilitation spécifique à cet effet. Nous pensons à cet égard aux notions d'"entreprise", de "fonds de roulement" et d'"activité principale de l'entreprise".

Il serait également recommandé, par analogie avec l'article 2 de la loi du 3 décembre 1999, de donner au préalable une définition distincte des notions de "crise de la dioxine" et de "protocole". Définir la notion de "crise de la dioxine" permettrait déjà de remédier au manque d'uniformité des termes de l'avant-projet (voir à cet égard

.../...

la terminologie différente utilisée, notamment, dans l'intitulé et dans les articles 2, § 1er, 1° et 2°, 3, § 1er, 2°, et 12, de l'avant-projet).

3. L'avant-projet donne, à tout le moins indirectement, une valeur normative au protocole du 6 octobre 1999 précité qui a été conclu par les régions et l'Association belge des banques (1). Il doit d'ailleurs être lu pour certains points en combinaison avec ledit protocole. Le texte de ce dernier n'a toutefois pas été publié sous quelque forme que ce soit, de sorte que ni le législateur décrétal, ni les justiciables ne peuvent en prendre connaissance.

Sans qu'il faille pour autant recourir à la technique de l'annexe à un texte normatif, il est quand bien même conseillé de joindre la version française et la version néerlandaise du texte du protocole aux documents qui seront déposés avec l'avant-projet de décret au Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale.

4. Lors de l'examen de la portée de l'avant-projet, il a déjà été souligné que ses auteurs veulent s'inscrire dans le prolongement du protocole conclu le 6 octobre 1999 entre les régions et l'Association belge des banques. A cet égard, il convient de relever que cette intention est bien mieux traduite dans le texte français de l'avant-projet que

(1) Voir la règle énoncée à l'article 2, § 1er, 1°, du projet.

dans le texte néerlandais, étant donné que ce dernier s'écarte à divers endroits du texte du protocole alors que rien ne semble justifier de tels écarts.

Il est bien sûr recommandé que, lorsque les auteurs de l'avant-projet choisissent de s'inspirer de la rédaction du protocole précité, ils le fassent de la même manière dans les deux langues nationales. Lors de l'examen des articles de l'avant-projet, nous évoquerons divers exemples où, contrairement à ce qui est le cas dans le texte français, le texte néerlandais de l'avant-projet s'écarte de la rédaction du protocole.

De façon plus générale, il peut en outre être relevé que les auteurs de l'avant-projet feraient bien de réviser le texte néerlandais sur le plan linguistique. A cet égard également, un certain nombre de corrections d'ordre linguistique seront suggérées à titre d'exemples lors de l'examen des articles.

5. Les articles 8 et 10 de l'avant-projet font référence à deux annexes. Celles-ci ne sont toutefois pas jointes au texte de l'avant-projet, tel qu'il est soumis pour avis.

Selon le délégué du gouvernement, l'intention serait que ces annexes reproduisent tel quel le texte des annexes au protocole précité du 6 octobre 1999.

.../...

Il est évident que, si on veut éviter que le régime en projet devienne partiellement inaccessible et incompréhensible, les annexes visées du protocole devront être formellement remaniées en annexes de l'avant-projet et être jointes à ce dernier.

6. L'avant-projet est également susceptible d'être amélioré sur le plan de la légistique. Sans vouloir donner ici une énumération exhaustive des imperfections légistiques, nous pouvons rappeler les directives suivantes :

- un texte normatif est divisé en articles, dont le premier seulement est désigné par une mention en toutes lettres ("Article 1er"); les autres articles sont désignés par "Art. 2.", "Art. 3.", etc. La mention de l'article ne figure pas séparément, au-dessus de la disposition, mais elle précède immédiatement celle-ci;
- la division d'un article d'un texte normatif doit être effectuée le plus clairement possible. L'emploi de signes tels que les puces figurant à l'article 2, § 1er, 10° et 11°, de l'avant-projet, est, sur ce point, non seulement inhabituel mais également peu pratique, étant donné qu'il rend malaisé les références ultérieures. Les signes concernés doivent dès lors être remplacés par les lettres a), b), etc.;
- dans un texte normatif, il convient d'éviter l'emploi du verbe "devoir", étant donné que l'obligation réside déjà dans le fait même qu'il est légiféré. Il vaut mieux recourir à un style plus direct. Ainsi, il est

.../...

préférable d'écrire à l'article 2, § 1er, 1° "le crédit est accordé par ..." au lieu de "le crédit doit être accordé par ..." et, à l'article 2, § 1er, 2°, l'on écrira alors "le crédit est destiné à ..." et non "le crédit doit être destiné à ...";

- le recours à des abréviations doit demeurer exceptionnel dans un texte normatif. On écrira par exemple chaque fois "francs" et "euros" au lieu de "BEF" et "EUR". Si, par dérogation aux règles de légistique, il est néanmoins opté pour l'emploi d'abréviations, il conviendra d'y recourir de façon conséquente dans les deux langues nationales et de veiller également à ce que le terme abrégé soit reproduit au moins une fois en entier dans le texte normatif (voir à cet égard, l'emploi de l'abréviation "IDAC" dans le texte néerlandais de l'article 8, § 2, alinéa 2, 3°, de l'avant-projet);
- l'utilisation de parenthèses, comme par exemple à l'article 3, § 1er, 5°, alinéa 1er, de l'avant-projet, est déconseillée;
- dans le texte néerlandais, il convient de renoncer à l'emploi d'expressions surannées ou incorrectes telles que "onderhavige ordonnantie" (lire : "deze ordonnantie") ou "voorzien in artikel ..." (lire : "bedoeld in artikel ...");
- pour les références internes, il n'y a pas lieu de mentionner chaque fois le texte normatif qui contient la disposition à laquelle il est fait référence. Ainsi, par exemple, il ne faut pas écrire dans le texte

.../...

néerlandais de la phrase introductive de l'article 4 de l'avant-projet "artikel 2 van deze ordonnantie", les termes "artikel 2" étant suffisants.

Observations particulières

Intitulé

Dans le texte néerlandais de l'avant-projet, il est préférable d'employer le terme "gewestwaarborg", juridiquement plus adéquat, au lieu des termes "gewestelijke garantie".

Compte tenu notamment de l'observation générale 1, l'intitulé de l'avant-projet pourrait - par analogie avec l'intitulé des décrets de la Région wallonne et de la Région flamande déjà évoqués dans cet avis - s'énoncer comme suit :

"Avant-projet d'ordonnance portant un régime de garantie pour les entreprises touchées par la crise de la dioxine en 1999".

Article 1er

Il convient d'écrire dans le texte néerlandais de l'article 1er : "Deze ordonnantie regelt een aangelegenheid als bedoeld bij ...".

.../...

Article 2

1. L'intitulé du chapitre II, qui précède l'article 2 de l'avant-projet, doit être adapté comme suit : "Crédits et entreprises entrant en ligne de compte pour la garantie régionale".

2. L'article 2 de l'avant-projet commence par une énumération des crédits pour lesquels une garantie régionale peut être accordée. L'avant-projet devrait toutefois énoncer préalablement le principe de l'octroi de cette garantie.

3. Conformément à la terminologie employée à l'article 1er de la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux institutions bruxelloises, il convient d'écrire chaque fois dans le texte néerlandais de l'article 2, § 1er, phrase introductive, et dans d'autres dispositions de l'avant-projet, "Brusselse Hoofdstedelijk Gewest" au lieu de "Brussels Hoofdstedelijk Gewest".

4. Il semble devoir être déduit de la rédaction de la phrase introductive de l'article 2, § 1er, de l'avant-projet que la Région de Bruxelles-Capitale n'a plus de pouvoir discrétionnaire en ce qui concerne l'octroi de la garantie, dès qu'il est satisfait aux conditions y afférentes.

.../...

L'article 4, 2°, de l'avant-projet, indique toutefois que la Région de Bruxelles-Capitale ne peut garantir de crédits que pour un montant total d'un milliard de francs.

Si l'intention des auteurs de l'avant-projet est dès lors d'obliger la Région de Bruxelles-Capitale à accorder une garantie à des entreprises qui satisfont à toutes les conditions en la matière, à condition que le montant total des crédits garantis visé à l'article 4, 2°, de l'avant-projet ne soit pas dépassé, il est préférable d'écrire - par souci de clarté - à l'article 2, § 1er, phrase introductive : "Sous réserve de l'application de l'article 4, 2°, la Région de Bruxelles-Capitale octroie sa garantie ...".

Si, au contraire, l'intention est de permettre à la Région de Bruxelles-Capitale de décider si une garantie régionale est accordée et à quelles entreprises parmi celles qui répondent aux conditions définies dans l'avant-projet, il est préférable d'écrire : "La Région de Bruxelles-Capitale peut octroyer sa garantie ..." (1).

5. L'article 2, § 1er, 1°, vise les établissements de crédit qui ont souscrit par écrit au protocole susvisé. Dans le texte néerlandais, il serait préférable à cet égard de

(1) Dans ce cas, la question se pose toutefois de savoir quels critères la Région de Bruxelles-Capitale appliquera pour déterminer quelles entreprises concernées entrent en ligne de compte pour la garantie et à concurrence de quels crédits cette garantie sera octroyée par entreprise.

s'inspirer de la rédaction du protocole du 6 octobre 1999 et d'écrire "tot het protocol (...) schriftelijk is toegetreden" au lieu de "het protocol (...) schriftelijk heeft onderschreven".

6. Les auteurs de l'avant-projet doivent envisager d'aligner davantage la rédaction de l'article 2, § 1er, 2°, sur la disposition correspondante du protocole déjà évoqué. Cela impliquerait que l'article 2, § 1er, 2°, soit formulé comme suit :

"2° le crédit est destiné à la reconstitution du fonds de roulement qui a été diminué à la suite de la crise de la dioxine survenue au cours du premier semestre de l'année 1999" (1).

7. Aux termes de l'article 2, 3°, du protocole du 6 octobre 1999, le crédit ne peut servir au refinancement des crédits existants de l'établissement de crédit participant concerné, sans préjudice des dispositions de l'article 7 du protocole. L'article 2, § 1er, 3°, de l'avant-projet prévoit toutefois l'inverse et contredit dès lors le protocole.

(1) Si la suggestion, faite ci-dessus, de définir la notion de "crise de la dioxine" est accueillie, la rédaction proposée pour l'article 2, § 1er, 2°, de l'avant-projet pourra bien entendu être simplifiée.

Il se déduit des explications données par le délégué du gouvernement que l'intention n'est pas de déroger à cet égard au protocole. Il est dès lors recommandé d'adapter la rédaction de l'article 2, § 1er, 3°, de l'avant-projet compte tenu de la règle énoncée à l'article 2, 3°, du protocole.

En ce qui concerne les références internes figurant dans l'article 2, § 1er, 3°, de l'avant-projet, il y a lieu de veiller, en tout état de cause, à ce qu'elles soient faites correctement sur le plan formel et à ce qu'il soit, par exemple, écrit "visés au 1°" au lieu de "visés au point 1°".

8. Conformément à la terminologie utilisée dans le protocole, on écrira dans le texte néerlandais, de l'article 2, § 1er, 4°, de l'avant-projet, "omzetverlies" et "omzet" ou "omzetcijfer" au lieu de, respectivement, "verlies van het zakencijfer" et "zakencijfers". Dans les autres dispositions de l'avant-projet, on utilisera également la même terminologie.

D'autre part, il va sans dire que dans le texte néerlandais de l'article 2, § 1er, 4°, il y a lieu d'écrire "... berekend tussen 1 juni en 30 september 1998".

Mieux vaudrait, par ailleurs, en ce qui concerne également la rédaction de l'article 2, § 1er, 4°, de l'avant-projet, se rapprocher de celle de l'article 2, 4°, du protocole.

.../...

9.1. Compte tenu de l'article 6, § 1er, 1°, du protocole, on rédigera le texte qui suit la phrase introductive de l'article 2, § 1er, 11°, de l'avant-projet, et qui doit devenir l'article 2, § 1er, 11°, a), comme suit :

"l'obligation pour le bénéficiaire de crédit, si le siège d'exploitation est déplacé en dehors de la Région de Bruxelles-Capitale, de solliciter la reprise de la garantie par l'autre région, avec maintien de la garantie régionale en cours pendant la période nécessaire à la reprise formelle de garantie par l'autre région;".

9.2. Dans la proposition de texte, les mots "verkrijger van het krediet", notamment, ont été remplacés dans le texte néerlandais par le terme "kredietnemer", qui est juridiquement plus approprié. A cet égard, il convient d'ailleurs d'observer que, dans le texte néerlandais, les diverses dispositions de l'avant-projet utilisent une terminologie peu uniforme. Ainsi, l'article 2, § 1er, 11°, fait mention de "verkrijger van het krediet", alors qu'à l'article 7, § 1er, 2°, il est question de "kredietontvanger". Dans le texte français figure chaque fois "le bénéficiaire du crédit". Si l'avant-projet recourait systématiquement au terme "kredietnemer", le texte néerlandais présenterait également une plus grande uniformité.

Article 3

1.1. Par souci de clarté, on peut envisager de recourir à une subdivision en a), b), c), etc., pour l'énumération

.../...

figurant à l'article 3, § 1er, alinéa 1er, 1°, de l'avant-projet.

1.2. Dans le texte néerlandais de l'article 3, § 1er, alinéa 1er, 1°, il y a lieu de remplacer les mots "handelsvennootschap die de vorm heeft aangenomen van een handelsvennootschap" par les mots "vennootschap die de vorm heeft aangenomen van een handelsvennootschap".

2. Conformément au libellé de l'article 1er, 2°, du protocole, on rédigera le début de l'article 3, § 1er, alinéa 1er, 2°, du texte néerlandais, comme suit :

"2° als hoofdactiviteit uitsluitend of hoofdzakelijk de productie, de verwerking, het vervoer of de handel in voedingsproducten of diervoeder hebben, die tijdens de eerste zes maanden van 1999 door dioxine zijn aangetast; deze voorwaarde ...;".

A la fin du texte néerlandais du même 2°, les mots "..., afkomstig is van één dezer activiteiten;" doivent être remplacés par les mots "..., betrekking heeft op één of meer van deze activiteiten;".

3.1. Dans le texte néerlandais de l'article 3, § 1er, alinéa 1er, 3°, il y a lieu de remplacer, après le premier tiret - qui doit devenir la subdivision a) -, le mot "faling" par le mot "faillissement".

.../...

3.2. Dans l'intérêt de la sécurité juridique, il faudrait préciser la notion d' "arriérés importants de paiement" figurant dans le texte, après le deuxième tiret de l'article 3, § 1er, alinéa 1er, 3°.

3.3. Dans l'article 3, § 1er, alinéa 1er, 3°, le texte figurant après le deuxième tiret présente une discordance entre les versions française ("rémunérations") et néerlandaise ("bijdragen"). Vu le terme utilisé à ce propos dans le protocole, il semble qu'il faille remplacer, dans le texte néerlandais, le mot "bijdragen" par le mot "bezoldigingen".

4.1. A la fin du texte néerlandais de la phrase introductive de l'article 3, § 1er, alinéa 1er, 4°, il faut écrire : "... produceert, verwerkt, vervoert of verhandelt en dat : ...".

4.2. Dans l'article 3, § 1er, alinéa 1er, 4°, il y a lieu de remplacer les tirets par "a)" et "b)". La référence interne figurant à la fin du texte après le deuxième tiret, doit dès lors être la suivante : "... visées au a)" au lieu de "... visées au tiret précédent".

4.3. Au premier tiret de l'article 3, § 1er, alinéa 1er, 4° (lire : "article 3, § 1er, alinéa 1er, 4°, a)), il y a une discordance entre les textes français et néerlandais. En effet, le texte français fait état de "... mesures gouvernementales belges ou communautaires", tandis que dans le texte néerlandais, il est question de "... maatregelen van de Belgische of communautaire overheid".

.../...

Il semble recommandé de recourir ici à une définition large tant dans le texte français que dans le texte néerlandais. A cet effet, on pourrait écrire : "... , ont fait l'objet, ... , soit de mesures nationales, soit de mesures prises par la Communauté européenne, visant à ...".

5. Dans le texte néerlandais de l'article 3, § 1er, alinéa 1er, 5°, il faut écrire "... , hetzij een verlies van minstens 25 % over twee maanden ..." (1).

6. On rédigera le début de l'alinéa 2 de l'article 3, § 1er, de l'avant-projet, comme suit : "La perte de chiffre d'affaires visée à l'alinéa 1er, 4°, n'est prise en considération que si elle ne ...".

7. En ce qui concerne l'article 3, § 2, 1°, de l'avant-projet, il suffit de se référer au point 1 des observations préliminaires.

En ce qui concerne l'article 3, § 2, 2°, de l'avant-projet, il y a lieu de souligner que cette disposition revient à exclure des entreprises de la garantie régionale, sans qu'elles aient déjà été condamnées. Eu égard aux principes classiques de l'Etat de droit et au principe

(1) Dans le texte néerlandais de l'article 3, § 1er, alinéa 1er, 5°, alinéa 1er, de l'avant-projet, on écrira chaque fois "over" (een bepaalde periode), au lieu de tantôt "over", tantôt "gedurende" (een bepaalde periode).

de la présomption d'innocence, la question se pose de savoir si les auteurs de l'avant-projet ne feraient pas mieux de prévoir que l'application du régime de garantie en projet est suspendue à l'égard des entreprises visées à l'article 3, § 2, 2°.

En outre, il s'agit de savoir s'il est indiqué de faire également mention dans l'article 3, § 2, 2°, des "actions civiles", dès lors que le simple fait d'engager de telles actions suffit à exclure l'entreprise concernée de l'application de la réglementation en projet et qu'il n'est pas impensable que des actions soient engagées dans ce seul but.

Article 4

1. A la fin du texte néerlandais de la phrase introductive de l'article 4, on écrira : "..., dat voldoet aan de voorwaarden, vermeld in artikel 2, en in zoverre : ..." (1).

(1) La proposition de texte se fonde sur la numérotation des articles de l'avant-projet, tel qu'il est soumis pour avis. Si la suggestion consistant à compléter l'avant-projet par un certain nombre de définitions est toutefois retenue, la numérotation des articles de l'avant-projet pourrait s'en trouver influencée, fait dont il faudra bien entendu tenir compte dans les références internes.

2. A la fin du texte néerlandais de l'article 4, 2°, il serait préférable d'écrire : "... één miljard frank niet overschrijdt" au lieu de "... het miljard BEF niet overschrijdt".

Article 7

Par souci de clarté et dans l'intérêt de la sécurité juridique, il faudrait aligner davantage la rédaction de l'article 7, §§ 1er à 3, de l'avant-projet, sur celle, respectivement, des articles 13 et 14 du protocole, d'autant que les hypothèses auxquelles se réfère l'article 7 de l'avant-projet, sont identiques à celles visées dans les articles correspondants du protocole.

Article 8

1. Dans le texte néerlandais de l'article 8, § 1er, il faut écrire : "... die, met inachtneming van de vormvereisten bepaald in § 2, en ...".

2. Mieux vaudrait rédiger l'article 8, § 2, alinéa 1er, comme suit :

"La demande de crédit comporte un rapport établi conformément au modèle figurant en annexe 1 de la présente ordonnance. Ce rapport contient une attestation, étayée par des pièces justificatives, certifiant que l'entreprise qui sollicite le crédit répond aux conditions de l'article 3, et

.../...

mentionnant la perte du chiffre d'affaires calculée conformément à cet article".

3. Dans l'article 8, § 2, alinéa 2, 2°, il existe une discordance entre les textes français ("..., inscrit au tableau des experts-comptables externes de l'Institut ...") et néerlandais ("... ingeschreven op het tableau van het Instituut ...").

En outre, il faut veiller à ce que l'Institut concerné soit mentionné par sa dénomination actuelle. En néerlandais, il ne s'agit pas de l' "Instituut van Accountants en Fiscaal Adviseurs", mais de l' "Instituut van Accountants en Belastingconsulenten".

4. Dans l'article 8, § 2, alinéa 2, 3°, les mots "comptable-fiscaliste agréé" figurant dans le texte français ne correspondent pas aux mots "boekhouder-fiscalist" du texte néerlandais.

5. Il y a lieu de rédiger le début de l'article 8, § 3, comme suit :

"La demande de crédit comporte une déclaration aux termes de laquelle l'entreprise atteste qu'elle ne bénéficie pas d'un crédit garanti en application ...".

.../...

6.1. On rédigera le début de l'article 8, § 5, comme suit :

"Les entreprises ayant plusieurs sièges d'exploitation, qu'ils soient ou non situés dans la même région, en Belgique ou à l'étranger, déclarent dans leurs demandes de crédit et contrats de crédit qu'elles n'ont pas, ..." (1).

6.2. A la fin de l'article 8, § 5, il faudrait veiller à une meilleure concordance entre les textes français et néerlandais. Les mots "en vue de ou de manière à faire entrer l'un de ces sièges dans les conditions d'application de la présente ordonnance" et "pour lequel ce siège serait éligible", figurant dans le texte français, n'ont pour ainsi dire pas d'équivalent dans le texte néerlandais.

Article 10

1. A la fin de la phrase introductive de l'article 10, on écrira : "... sans délai un dossier au comité d'évaluation, composé en application de l'article 11. Ce dossier comprend : ...".

(1) La proposition de texte contient les mots "contrats de crédit", juridiquement plus adéquat, au lieu des termes "contrats d'emprunt". Dans les autres dispositions de l'avant-projet, il est préférable d'utiliser également chaque fois les mots "contrat de crédit".

2. A l'article 10, 1°, il y a lieu d'écrire dans le texte néerlandais :

"1° een onderzoeksfiche, opgesteld overeenkomstig het model dat is opgenomen in bijlage 2 van deze ordonnantie;"

3. On rédigera le texte néerlandais de l'article 10, 3°, comme suit :

"3° een door de betrokken kredietinstelling eensluidend verklaard afschrift van het verslag, bedoeld in artikel 8, § 2;"

4. On n'aperçoit pas clairement à quoi se rapportent précisément les mots "sur son honneur" à l'article 10, 4°, ni comment il faut interpréter concrètement ces mots.

Par ailleurs, dans le texte néerlandais du même 4°, il y a lieu d'écrire "de betrokken exploitatiezetel" au lieu de "de exploitatiezetel in kwestie", de remplacer le mot "getransformeerde" par le mot "verwerkte" et de rédiger la fin de la disposition comme suit : "... in het omzetcijfer dat door deze exploitatiezetel in de loop van het jaar 1998 is gerealiseerd".

.../...

Article 11

1. Dans le texte néerlandais de l'article 11, alinéa 1er, il faut remplacer les mots "wordt georganiseerd" par les mots "worden bepaald".

2.1. Compte tenu de la manière dont la phrase introductive de l'article 11, alinéa 2, du texte néerlandais a été rédigée, il y a lieu d'écrire, dans les différentes subdivisions de l'énumération figurant dans cet alinéa, "te evalueren", "uitspraak te doen", "mededeling te doen" et "de naleving te controleren", au lieu de, respectivement, "evalueren", "uitspraak doen", "mededeling doen" et "de naleving controleren".

2.2. Dans le texte néerlandais de l'article 11, alinéa 2, 1°, il conviendrait d'écrire :

"1° op basis van het dossier dat hem, met toepassing van artikel 10, wordt meegedeeld, het omzetverlies te evalueren dat de onderneming heeft geleden;".

2.3. Les décisions implicitement favorables, visées à l'article 11, alinéa 2, 2°, ne peuvent bien entendu pas avoir pour effet un dépassement de la "masse totale", au sens de l'article 4, 2°, de l'avant-projet.

.../...

2.4. Alors que le texte français de l'article 11, alinéa 2, 2°, fait référence à un délai de "15 jours ouvrables", il est question dans le texte néerlandais d'un délai de "14 werkdagen". Il y a lieu de remédier à cette discordance.

2.5. Il faut éliminer la différence de ponctuation entre les textes français et néerlandais de l'article 11, alinéa 2, 3°. Tandis qu'on peut lire dans le texte français "..., ce rapport se fait quotidiennement; dès le jour où ce seuil est atteint, les demandes de garantie ...", le texte néerlandais porte "..., zal deze mededeling dagelijks gebeuren tot op het ogenblik dat de limiet is bereikt.".

Article 12

On rédigera le début du texte néerlandais de l'article 12 comme suit :

"De Brusselse Hoofdstedelijke Regering wijst twee leden aan die zitting hebben in het opvolgingscomité, bedoeld in artikel 20 van het protocol" (1).

(1) La proposition de texte part du principe qu'il est donné suite à la suggestion de définir le terme "protocole" au début du texte de l'avant-projet. Si cette suggestion n'est pas suivie, il faudra évidemment que la date du protocole concerné soit également mentionnée correctement dans le texte néerlandais de l'article 12.

Article 13

1. L'article 13 ainsi que l'article 14 font partie du chapitre V et non du chapitre IV de l'avant-projet, comme le mentionne erronément l'intitulé précédant l'article 13.

Les articles 15 et 16 constituent le chapitre VI et non le chapitre V, comme l'indique à tort l'intitulé précédant l'article 15.

2. Dans le texte néerlandais de l'article 13, alinéa 1er, on écrira : "... tot een controle van de boekhouding, het beheer en de toestand van de ondernemingen waaraan het zijn waarborg heeft toegekend ...".

3.1. Dans la mesure où l'article 13, alinéa 2, implique que les agents concernés peuvent accéder librement aux locaux habités, il y a lieu d'observer que le droit au respect du domicile est garanti par l'article 8 de la Convention européenne de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, l'article 17 du Pacte international relatif aux droits civils et politiques et l'article 15 de la Constitution.

L'octroi d'un accès illimité aux locaux habités ne peut guère être réputé compatible avec les dispositions précitées en l'absence d'une garantie minimale quant à d'éventuels abus commis par des personnes bénéficiant du

.../...

droit d'accès (1). Une telle garantie pourrait consister à ne permettre l'accès aux locaux habités que moyennant une autorisation préalable du juge au tribunal de police.

3.2. Il existe une discordance entre les textes français et néerlandais de l'article 13, alinéa 2, in fine. En effet, alors qu'il est mentionné dans le texte français "... à propos du respect des conditions d'application de la présente ordonnance", le texte néerlandais indique "... met betrekking tot de naleving van de voorwaarden en de toepassing van de huidige ordonnantie". Il y a lieu de supprimer cette discordance.

Article 14

Dans le texte français de l'article 14, les mots "dans leur comptabilité," sont superflus.

(1) Cette constatation est encore plus pertinente au regard de la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme, qui se fonde sur une interprétation large de la notion de "domicile", laquelle est réputée porter également sur les locaux destinés à l'exercice d'une activité professionnelle ou commerciale (Cour eur. D.H., 16 décembre 1992, Niemietz, Publ. Cour, série A, vol. 251-B; Cour eur. D.H., 25 février 1993, Funke, Crémieux et Miaïlle, Publ. Cour, série A, vol. 256-A). Concernant cette jurisprudence, voir notamment YERNAULT, D., Les pouvoirs d'investigation de l'administration face à la délinquance économique : les locaux professionnels et l'article 8 de la Convention européenne, Rev. trim. D.H., 1994, 117-135.

Article 15

Vu l'article 8 de la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux Institutions bruxelloises, il y a lieu d'omettre l'exécutoire figurant à l'article 15 de l'avant-projet d'ordonnance (1).

Article 16

Dans le texte néerlandais, on rédigera l'article 16 (dont la numérotation doit être adaptée consécutivement à l'observation relative à l'article 15) comme suit :

"Deze ordonnantie treedt in werking de dag waarop ze in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt".

(1) L'intitulé du chapitre VI doit dès lors s'énoncer comme suit : "Chapitre VI. Disposition finale".

De kamer was samengesteld uit

de Heren
Messieurs

A. BEIRLAEN,

M. VAN DAMME,
J. SMETS,

G. SCHRANS,
E. WYMEERSCH,

Mevrouw
Madame

A. BECKERS,

La chambre était composée de

kamervoorzitter,
président de chambre,

staatsraden,
conseillers d'Etat,

assessoren van de
afdeling wetgeving,
assesseurs de la
section de législation,

griffier,
greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. M. VAN DAMME.

Het verslag werd uitgebracht door de H. P. DEPUYDT, eerste auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de H. J. DRIJKONINGEN, referendaris.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. M. VAN DAMME.

Le rapport a été présenté par M. P. DEPUYDT, premier auditeur. La note du Bureau de coordination a été rédigée et exposée par M. J. DRIJKONINGEN, référendaire.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

A. BECKERS

A. BEIRLAEN